

**Martı
Jonathan
Livingston**

bir öykü

**RICHARD
BACH**

©psilon

martı

Jonathan Livingston

RICHARD BACH

Çeviren: Feride ÇİÇEKOGLU

arkadaş

Birinci Bölüm

Sabahın erken saatleri.

Güneşin ilk ışıkları, yumuşacık, denizin ürpertisini altın pınlıtısıyla oynaştırıyordu.

Kıyıdan bir mil açıkta bir balıkçı teknesi. Denize yem için dökülen balık artıklarının kokusu bir anda yayılıyor havaya ve kahvaltı sürüsü çağırıyor. Bin martılık kalabalık, yiyecek parçaları için kapışıp kavga etmeye geliyor. Yoğun bir gün başlıyor yine.

Ama uzakların yalnızlığında, tekneden ve kıyıdan ötelerde, Martı Jonathan Livingston tek başına uçuş denemeleri yapıyor. Otuz metre yükseklikte, parmak araları perdeli ayaklarını indiriyor, gagasını kaldırıyor, kanatlarının acı veren eğimli gerginliğini koruyabilmek için kasılıyor. Eğim, ağır uçacağını gösteriyor ve rüzgâr yüzünde bir fısıltı kalana dek, altındaki okyanus hareketini yitirene dek yavaşlıyor. Tüm dikkatini toplayıp kısıyor gözlerini, soluğunu tutuyor, zorluyor ... bir ... tek ... santim ... biraz

... daha ... eğim ... sonra, tüyleri karmakarışık, bocalıyor ve düşüyor.

Bilirsiniz, martılar asla bocalamaz, sendelemezler asla. Havada bocalamak utançtır onlar için, onursuzluktur.

Ama utanmadan kanatlarını yeniden geren, titreyen o zorlu eğimle yeniden geren-yavaşlayan, yavaşlayan ve bir kez daha bocalayan - Martı Jonathan Livingston sıradan bir kuş değildi.

Çoğu martılar, uçuşun en basit gerçeklerinden ötesini öğrenmeye zahmet etmezler-kıyıda yiyeceğe ve oradan geriye ulaşmak. Martıların çoğu için uçmak değildir önemli olan, boğazdır. Bu martı ise yemeyi değil, uçmayı nemliyordu. Uçmayı herşeyden çok seviyordu Martı Jonathan Livingston.

Diğer kuşlara hoş görünmek için bu tür düşün cenin hiç de yararlı olmadığını keşfetti. Jonathan' in bütün günlerini tek başına, yüzlerce kez alaktaı szlme deneyi yaparak geçirmesi,

anasıyla baba sini bile üzüyordu.

Martı Jonathan nedenini bilmiyordu arm suyun üzerinde kanat açıklığının yarısından az yük seklilerde uçtuğu zaman, az bir çabayla havad daha uzun bir süre kalabiliyordu. Ayakları sıkıc bedenine yapıştırılmış bir biçimde su yüzüne değdi ğinde, her zamanki gibi inik ayaklarla suya batma yerine, uzun bir iz bırakarak süzölebiliyordu Kıyıda benzer süzölmeler denemeye, sonra da i: kayma uzunluğunu kumda bıraktığı izi adımlayc rak ölçmeye vardırınca, anası-babası gerçekte dehşete düştüler.

"Neden Jon, niçin?" diye sordu annesi. "Sürünün geri kalanına benzemet bu kadar mı zor? Alçaktan uçmayı neden pelikanlara, albatroslara bırakmıyorsun? Neden yemiyorsun? Jon, bir tüy bir kemik kaldın."

"Bir tüy bir kemik kalışıma aldırmiyorum anne. Yalnızca havada ne yapıp ne yapamayacağımı bilmek istiyorum, hepsi bu. Yalnızca bilmek istiyorum."

"Bak Jonathan" dedi babası, hiç de haşın olmayan bir sesle. "Kış pek uzak değil. Tekneler seyrecekle ve yüzey balıkları derine inecek. Eğer çalışman gerekiyorsa, yiyeceklerle uğraş, nasıl yiyecek bulacağım öğren. Bu uçma işi iyi de, biliyorsun, bir süzölmeyi yiyemezsin. Unutma ki uçmanın nedeni yemektir."

Jonathan itaatlice başını salladı. Birkaç gün öbür martılar gibi davranmaya çalıştı; gerçekten uğraştı, iskelelerde, balıkçı teknelerinin çevresinde çığlıklar atıp sürüyle kavgalara girişti, balık ve ekmek yığınlarına dalıp çıktı. Ama yürütemedi.

O kadar anlamsız ki, diye düşündü, zor kazanılmış bir hamsiyi, kendisini kovalayan yaşlı, aç bir martının önüne kasıtlı olarak düşürürken. Bütün bu zamanı uçmayı öğrenerek geçiriyor olabilirdim. Öğrenecek onca şey varken!

Çok geçmeden Martı Jonathan yine tek başımaydı, açık denizlerde ac, mutlu, öğrenmede.

Hız konusunda uğraşıyordu ve bir haftalık pratikle, yaşayan en hızlı martıdan daha çok şey öğrendi bu konuda.

Üçyüz metre yükseklikten, kanatlarını olabildiğince hızlı çarparak, dalgalara doğru dimdik bir dalışa geçti ve martıların neden böyle dalışlar yapmadığını öğrenmiş oldu. Yalnızca altı saniye içinde hızı yetmiş mile çıkmıştı, bu hızda kanatlarını de-netle yemiyordu bir türlü.

Her seferinde böyle oluyordu. Tüm dikkatine karşın, gücünün, yeteneğinin son zerresini kullanmasına karşın, yüksek hızda denetimini yitiriyordu.

Tırman üçyüz metreye. Tüm hızla ilen. Çırp kanatlarını ve dimdik pikeye geç. Ama yine olmuyor, olmuyordu. Sol kanadı hız yitirip bocalıyor ve şiddetle sola savruluyordu. Sağ kanadını kapatıp denge kazanmaya çalıştığında ise fırıldak gibi sağa dönü veriyordu.

Bir türlü beceremiyordu bu pikeyi. Belki on kez denedi. Onunda da, saatte yetmiş millik hıza ulaşıyor, sonra karmakarışık bir tüy yumağı halinde, Şiddetle suya çakılı veriyordu.

Her yanından sular sızarken, birden beyninde Şimşek aktı: Yüksek hızda kanat ırpımalı! Elli mile ık ve sonra kanatlarını öylece tut!

Altıy z metreye tırmanıp yeniden denemeye girişti. Gagasını aşağı dikip denize doğru pikeye geçti. Hızı elli mile ulaŐır ulaŐmaz kanatlarını kaskatı gerdi ve hareketsiz bıraktı. DeŐetli g  tüketiyordu bu deney ama olmuştu, sonunda baŐarmıŐtı. On saniye içinde saatte doksan mili aŐıverdi. Martılar arası dünya hız rekorunu kırmıŐtı Jonathan.

Ama kısa ömürlü bir baŐarı oldu bu. Yeniden yükselmeye, kanatlarının açısını deđiŐtirmeye kalktığı an aynı felaketle yüzyüze geldi. Havada patladı ve taş gibi suya ak ıverdi. Saatte doksan mil hız sanki dinamitlemiŐti onu.

Kendine geldiğinde karanlık çoktan çökmüştü ve ayışığında okyanus üzerinde sürükleniyordu. Kanatları kurşun gibiydi ama başarısızlığın yükü çok daha ağırdı. Bu ağırlık onu dibe çekmeye yetseydi keşke! Çeki verseydi dibe ve sona eri verseydi herşey! Böyle diledi belli belirsiz.

Suyun dibine çökerken garip bir ses duydu içinden. Çaresi yok. Ben bir martıyım. Kendi doğamla sınırlanmışım. Eğer uçuş hakkında bunca şey öğrenmem gerekseydi, beyin yerine uçuş haritalarım olurdu. Hızlı uçmam gerekseydi, şahin gibi kısa kanatlarım olurdu ve balık yerine fareyle beslenirdim Babam haklıymış, bu saçmalıkları unutmalıyım. Eve, sürüme dönmeliyim ve kendimle yetinmeliyim. Zavallı, sınırlı bir martı olarak kabullenme-liyim kendimi.

Ses sönüp gitti ve Jonathan hak verdi ona. Gece vakti bir martının yeri kıyıdır ve Jonathan o andan itibaren sıradan bir martı olmaya and içti. Hem, böylesi herkesi hoşnut edecekti.

Karanlık sulardan bitkince çekip çıkardı kendini ve kıyıya uçmaya başladı. Neyse ki alçaktan Uçuş hakkında hayli şey öğrenmişti de fazla zorlanmıyordu.

Ama hayır! Öğrendiğim herşeyi bir yana bırakmalıyım, unutmalıyım eski kendimi. Diğer martılar gibi sıradan bir martıyım ben ve onlar gibi uçaçağım. Güç bela otuz metreye tırmandı ve kıyıya ulaşmak için kanatlarını hızla çırpmaya başladı.

Sürüden biri olmaya karar verdiği için rahatlamıştı. Artık öğrenme isteğine gem vurmaya gerek kalmayacaktı. Ne yeni girişimler olacaktı ne de yeni başarısızlıklar. Ne hoştu, düşünmemek ve kıyıdaki ışıklara doğru karanlıkta uçmak ne hoştu!

Karanlık! İçindeki garip ses dehşetle haykırdı. Martılar asla karanlıkta uçmaz!

Jonathan kulak vermek istemedi. Hoş, diye

düşündü. Mehtap ve ışıklar suda oynaşıyor, gecenin içine kıpırtılı izler salıyorlardı. Herşey o kadar huzurlu ve sakindi ki...

İn aşağı! Martılar asla karanlıkta uçmaz. Karanlıkta uçman gerekseydi gözlerin baykuş gözü olurdu. Beyin yerine uçuş haritaların... Şahin gibi kısa kanatların...

Gecenin orta yerinde, otuz metre yükseklikte, Martı Jonathan Livingston - gözlerini kırptı. Acısı, kararları, hepsi yok oluverdi.

İşte yanıt! Ne aptalmışım! Tüm gereken küçük, minicik bir kanat. Kanatlarımı bükmeliyim ve sırf kanat uçarımla uçmaya çalışmalıyım. Kısa kanatlar!

Kapkara denizin üzerinde altı yüz metreye tırmandı. Başarısızlığı ya da ölümü bir an bile düşünmeden kanatlarını bedenine yapıştırdı. Yalnızca dar ve sivri kanat uçlarını rüzgara vererek dimdik bir pikeye geçti.

Rüzgar başında bir fırtınaydı. Saatte yetmiş mil, doksan, yüzyirmi, daha hızlı, daha hızlı... Şimdi yüz kırk mildeki rüzgar gerilimi, önceleri yetmiş milde olduğundan bile daha azdı ve kanat uçlarıyla küçücük bir kavis çizdiğinde, pikeden çıkıp, ay ışığında gümüş bir gülle gibi dalgaların üzerinde yükseliveriyordu.

Rüzgara karşı gözlerini ince çizikler halinde kıstı. Müthiş bir coşkuydu bu. Saatte yüz kırk mil! Ve denetimli! Altı yüz yerine binbeşyüz metre yükseklikten pikeye geçsem, acaba ne kadar hıza...

Bir an önceki and içmeleri, kararları, hepsi unutulup gitmişti, rüzgârın hızı onları silip süpürüvermişti sanki. Ama kendine verdiği sözlerden caydığı için hiçbir suçluluk duymuyordu. Böyle sözler yalnızca sıradanlığı kabul eden martılar içindir. Öğreniminde yetkinliğin eşğine ulaşan biri için bu tür sözler yoktur.

Güneş doğduğunda, Jonathan'ı yine uçuş denemelerinin başında buldu. Binbeşyüz

metreden, balıkçı tekneleri dümdüz maviliğin üzerinde birer noktaydı, Kahvaltı Sürüsü ise dönüp duran silik bir toz bulutu...

Yaşam doluydu Jonathan, hazla ürperiyor, korkusunun denetim altında oluşundan gurur duyuyordu. Sonra, törensel bir hazırlığa gerek duymaksızın kanatlarını gövdesine yapıştırdı, kanat-uçlarının açısını olabildiğince genişletti ve doğrudan denize pikeye geçti. Binikiyüz metreye indiğinde son hıza ulaşmıştı. Rüzgar katı bir ses duvarı gibiydi, denetim altına alınmış ama hızının sınırını çizen bir duvar. Şimdi, saatte ikiyüzondört mil hızla dimdik aşağıya iniyordu. Bu hızda kanatlarını açıverecek olsa, milyonlarca minik martı zerreciğine parçalanacağını bilerek yutkundu. Ama hız gücün ta kendisiydi ve hız coşkuydu ve hız saf güzellikti.

Üçyüz metreye indiğinde, kanat uçları dehşetli rüzgârda uğuldayıp çırpınırken, yolunun tam üzerindeki balıkçı sandalı ve martı sürüsü meteor hızıyla büyüyüp üzerine gelirken, pikeden çıkmaya hazırlandı.

Duramazdı, bu hızda nasıl yön değiştirileceğini bile bilmiyordu henüz.

Çarpışmak, anında ölüm olacaktı. Ve böylece gözlerini kapadı.

İşte o sabah, o anda, gündoğumundan hemen sonraydı ki, Martı Jonathan Livingston saatte ikiyüzon mil hızla ve kapalı gözlerle, rüzgâr ve tüylerden oluşmuş müthiş bir çığlık gibi Kahvaltı Sürüsünün ortasında patladı. Şans Martısı ona bir kez daha gülümsedi ve kimse ölmedi.

Jonathan gagasını yukarı dikmeyi başardığında, saatte yüzaltmış millik bir hızı hâlâ koruyordu. En sonunda, yirmi mile düşebildiğinde ve kanatlarını açabildiğinde, tekne, binikiyüz metre aşağıda, deniz üzerinde bir kırıntıydı.

Zafer: Buydu ilk düşüncesi. Son hız! İkiyüz-zondört milde bir martı! Bir devrimdi bu.

Sürünün tarihindeki en büyük tek andı ve bu anda Jonathan için yepyeni bir çağ açıldı. Kendi yapayalnız deney alanına dönerken, ikibin dört yüz metreden dalışa geçmek üzere kanatlarını büktü ve nasıl dönüş yapılacağını keşfetme işine girişti.

Ve öğrendi ki, kanatucundaki tek bir tüyü santim kıpırdatmak bile, müthiş hızda yumuşak ve güzel bir kavis çizmek için yeterlidir. Ama bunu öğrenene kadar, bu hızda tek tüyden fazlasını oynatmanın onu fırladağa çevireceğini de anlamış oldu... Jonathan, yeryüzünde , crobotik uçuş yapan ilk martı olmuştu.

O gün diğer martılarla konuşmak için zaman yitirmedi. Günbatımından sonraya kadar uçmayı sürdürdü. Taklayı, yavaş tonoyu, ters dönüşü, fırladak dönüşü öğrendi.

Martı Jonathan kıyıdaki sürüye katıldığında, çoktan gece olmuştu. Başı dönüyordu ve müthiş yorgundu. Yine de keyifli bir taklayla başladı inişe ve uzun bir süzülmeyle tamamladı. Duyduklarında, diye düşünüyordu. Devrimi

duydularında, sevinçten çılgına dönecekler. Şimdi yaşam ne kadar anlamlı! Balıkçı teknelerinin peşinden bezgince ileri geri sürünmenin ötesinde, gerçek bir anlam bu! Bilgisizlikten sıyrılıp çıkabiliriz, kendimizi mükemmel, zeki ve yetenekli yaratıklar haline getirebiliriz. Özgür olabiliriz! Uçmayı öğrenebiliriz

Gelecek, umut pırıltısıyla çağırıyordu.

İndiğinde, Martı Kurultayını toplantı halinde buldu. Aslında toplantının bir süredir onu beklediği anlaşılıyordu.

"Martı Jonathan Livingston! Ortaya ık!"

Yaşlı kurultay başkanı en törensel sesiyle konuşmuştu. "Ortaya ıkma" yalnızca büyük utanç ya da büyük onursuzluk anlamına gelirdi. Martı önderlerini saptamak için ise, "Onur Adına Ortaya ıkma" ağırısı yapılırdı. Elbette, diye düşündü. Bu sabahki Kahvaltı Sürüsü yaptığım

Devrimi gördü. Ama ben onurlandırılmak istemiyorum ki! Önderlikte gözüm yok. Yalnızca buluşlarımı paylaşmak, önümüzde açılan engin ufukları göstermek istiyorum. Bu düşüncelerle ortaya doğru ilerledi.

Yaşlı Kurultay Başkanı: "Martı Jonathan Livingston", dedi. "Martı Soydaşlarının bakışları altında, utanç adına ortaya çık." "

İşte o an, kaynar sular döküldü başından aşağıya. Dizlerinin bağı çözüldü, tüyleri sarktı, kulakları uğuldadı. Utanç adına ortaya çıkmak? Hayır olamaz! Ya Devrim! Anlamıyorlar! Yanılıyorlar... Yanılıyorlar!

"...bağışlanmaz bir sorumsuzlukla" diye diye yankılandı o törensel ses, "Martı Ailesinin geleneğini ve saygınlığını sarsarak..."

Utanç adına ortaya çıkmak, martı toplumundan dışlanmak ve Uzak Kayalar'a tek başına sürgün edilmek anlamına geliyordu.

"...bir gün, Martı Jonathan Livingston,

sorumsuzluğun zararını anlayacaksın. Yaşamın sırrına erilemez. Yegâne bilinen, bu dünyaya yemek ve olabildiğince çok yaşamak için geldiğimizdir."

Bir martının Kurultaya karşı yanıt hakkı kesinlikle yoktu ama Jonathan'ın sesi yükseldi. "Sorumsuzluk mu? Ama kardeşlerim!" diye haykırdı. "Yaşamın anlamını, daha yüce bir amacını bulan ve ona ulaşmaya çabalayan bir martıdan daha sorumlu biri olabilir mi? Binlerce yıldır balık kafaları kovalayıp durduk, ama şimdi bir yaşama nedenimiz var-öğrenmek, keşfetmek, özgür olmak! Bana bir şans tanıyın, size buluşlarımı gösterme fırsatı verin..."

Sürü, taş kesilmişti sanki.

"Kardeşlik öldü" diye haykırdılar hep bir ağızdan ve hep birlikte ona sırtlarını dönüp kulaklarını tıkadılar.

Derdi, yalnızlık değildi. Öbür martıların, önlerindeki uçuş erincine inanmayı reddetmiş olmalarıydı. Onlar, gözlerini açıp bakmaktan

kaçınmışlardı.

Her gün yeni şeyler öğrendi. Yüksek hızla dalış yaptığında, okyanus yüzeyinin üç metre altındaki o az bulunur, lezzetli balıkları avlayabileceğim öğrenmişti; yaşamak için balıkçı teknelerine ve küflü ekmeklere ihtiyacı yoktu artık. Kendini karadan gelen esintiye bırakarak havada uyumayı öğrenmişti, böylece günbaimından gündoğumuna yüz millik bir yol katedebiliyordu. Aynı iç denetimi kullanarak, yoğun sis tabakalarını yarıyor ve göz kamaştırıcı, duru gökyüzüne ulaşabiliyordu... hem de bütün öbür martılar, sisten ve yağmurdan göz gözü görmeyen kıyılarda pinekleyip dururken. Güçlü rüzgârlarla kara parçalarının taa içlerine ulaşmayı ve oralardaki nefis böceklerle beslenmeyi de öğrendi.

Bir zamanlar sürünün tümü için umduklarını, şimdi yalnızca kendisi için elde ediyordu. Uçmayı öğreniyordu ve karşılığında ödediği bedel nedeniyle pişmanlık duymuyordu. Martı Jonathan, bir martının yaşamını o denli kısaltan nedenlerin, sıkıntı, korku ve öfke olduğunu

keşfetti ve bunların zihninden silerek uzun, güzel bir yaşam sürdü.

Sonra onlar geldiler. Vakit akşamdı. Ve Jonat-han'ı, sevgili gökyüzünde, tek başına ve huzur içinde süzülürken buldular. Kanat uçlarında beliriveren iki martı, yıldızlar gibi dupduruydular. Gecenin koynunda sevgiyle ve dostlukla ışık ışıktilar. Ama hepsinden güzeli, iki yanında ve kanatlarından birer parmak açıktayum içinde uçabilme yetenekleriydi.

Tek söz etmeden, Jonathan onları kendine has sınavdan geçirmeye koyuldu, öyle bir sınav ki, tek martı bile bunu başaramamıştı. Kanatlarını büküp saatte bir millik hıza düştü. İki ışılıtlı kuş da onunla birlikte yavaşladılar ve yumuşacık bir uyumla üçlü uçuşu sürdürdüler. Yavaş uçuşu biliyorlardı.

Kanatlarını katlayarak kaydı Jonathan, sonra saatte yüzdoksan millik bir pike inişe geçti. Onlar da kusursuz bir dalışla Jonathan'a katıldılar.

Sonra bu hızdan, uzun, dikey bir yavaş kaymaya geçti. Onlar da gülümseyerek Jonathan'la birlikte kayıyorlardı.

Martı Jonathan düz uçuşa döndüğünde uzun süre sessiz kaldı. "Pekala", dedi sonunda. "Kimsiniz siz?"

"Bizler senin sürüdeniz Jonathan. Kardeşleriniz." Sözcükler güçlü ve duruydu. "Seni daha yukarılara çıkarmaya geldik, evine götürmeye."

"Evim yok benim. Benim Sürüm yok. Dışta-
lanmışım ben. Şimdi Büyük Dağ Rüzgârının tepesinde uçuyoruz

Bu yaşlı gödeyi, belki ancak yüz metre daha yükseltebilirim, ama daha fazla değil."

"Hayır Jonathan, başarabilirsin. Çünkü öğrendin. Bir okul bitmiştir, başka bir okula başlama zamanıdır şimdi."

Tüm yaşamını aydınlatan bilinç, Martı Jonat-

han'ın o anını da pırıl pırıl ediverdi. Haklıydılar. Daha yükseğe uçabilirdi ve eve dönme zamanıydı. Gökyüzüne, onca şey öğrendiği bu görkemli gümüş ülkeye son kez uzun uzun baktı.

"Hazırım" dedi sonunda.

Ve Martı Jonathan Livingston, yıldız parlaklı-ğındaki iki martıyla birlikte, göğün koyu karanlığında uzaklaşarak gözden kayboldu.

İkinci Bölüm

Cennet buymuş demek

diye düşündü ve hemen arkasından gülümsedi kendi kendine. Henüz eşiğindeyken cenneti yorumlamaya kalkmak pek de saygın bir tavır olmasa gerekti.

Işık saçan iki martıyla kenetlenip Yeryüzünden bulutların üzerine yükseldiğinde, kendi bedeninin de onlarınki gibi parlamaya başladığını görmüştü. İçinde daima dipdiri kalmış olan genç Martı Jonathan oradaydı halâ, ama dış görünüşü değişmişti. Bedeni yine bir martınıninkini andırıyordu ama şimdiden, eskisiyle kıyaslanamayacak kadar iyi uçuyordu. Yeryüzündeki çabamın yarısıyla, oradaki başarılarımın iki katını ekle edebilirim, diye düşündü.

Tüyleleri pırıl pırıldı şimdi, kanatları yeni parlatılmış gümüş levhaları andırıyordu. Büyük bir f hazla onları tanımaya, bu yeni kanatların gücünü keşfetmeye koyuldu. Saatte ikiyüz elli mile ulaşınca, düz uçuştaki azami hızına yaklaştığını sezindi. İki yüzyetmişüç mile çıkınca, bu hızı aşamayacağını düşündü ve belli belirsiz düşkürlüğüne kapıldı. Yeni beden yapabilecekleri de sınırlıydı demek, ve eski düz uçuş rekorunun hayli üzerinde olmasına karşın, bu yeni sınırı aşmak yine de çok çaba gerektirecekti. Oysa, cennette sınır olmamalıydı.

Bulutlar yarıldı, kılavuzları "iyi inişler Jonathan", deyip gözden kayboldular.

Bir denizin üzerinden sarp kıyıya doğru yol alıyordu. Birkaç martı yamaçlardan esen rüzgârlarla oynaşıyorlar, birkaçı ise kuzeye doğru, ufkun üzerinde uçuyorlardı. Yeni görüntüler, yeni dü— şünceler, yeni sorular... Neden bunca az martı? Oysa Cennet martılarıyla dolup taşmalıydı! Ve ben, neden birden bire bu kadar yorgunum? Cennetteki martıların hiç yorulmamaları gerekirdi, ve hiç uyumamaları.

Nereden duymuştu bunu? Yeryüzündeki yaşantısı giderek siliniyordu belleğinden. Yeryüzünde pek çok şey öğrenmişti elbette ama ayrıntılar bulanıyordu, yiyecek için kapışmalar, dıştalanmak gibi bir şeyler...

Kıyıdaki bir düzine martı onu karşılamaya geldiler, hiçbiri bir şey söylemeksizin. Yalnızca benimsendiğini seziyordu ve burasının yuvası olduğunu. Müthiş bir gün olmuştu onun için, gündeğumunu bile artık anımsayamadığı bir gün.

Kıyıya inmek üzere alçaldı ve kanat çırparak yumuşacık kondu kumların üzerine. Öbür martılar da indiler ama tek bir tüylerini bile çırpmadan. Kendilerini rüzgâra verip parlak kanatlarını germişler ve ayakları yere değdiği anda durabilecek biçimde tüylerinin açısını değiştirivermişlerdi. Ne güzel bir iniş, ne mükemmel bir denetimdi bu! Ama Jonathan şimdi bunu deneyemeyecek kadar yorgun hissediyordu kendini. Hâlâ tek bir sözcük bile söylenmemişken, kumların üzerinde dururken öylece uyuyakaldı.

Sonraki günlerde Jonathan anladı ki, bu yeni yerde çok şey vardı uçuş hakkında öğrenilecek, geride bıraktığı yaşamdaki kadar çok şey. Yalnızca bir farkla. Burada, kendisi gibi düşünen martılar vardı. Herbiri için, yaşamdaki en önemli şey, en sevdikleri konuda, yani uçuşta kendini aşmak ve yetkinliğe ulaşmaktı. Hepsi de olağanüstü kuşlardı, hergün saatlerce uçuş denemeleri yapıyorlar ve ileri havacılık tekniklerini sınıyorlardı.

Uzun bir süre, Jonathan kopup geldiği

dünyayı unuttu. Gözlerini uçuş şevkine kapatmış, kanatlarını yalnızca yiyecek kavgası için kullanan sürü dünyası geride kalmıştı. Ama ara sıra tek bir an için bile olsa anımsayıveriyordu.

Bir sabah, katlanmış kanatla takla çalışmasından sonra eğitmeniyle kıyıda dinlenirken yeryüzü düştü aklına.

"Herkes nerede Sullivan?" diye sordu sessizce. Çıglıklarla, anlamsız ötüşlerle değil, bu martıların kullandığı telepati yöntemiyle iletişim kurmaya alışmıştı artık. "Neden bu kadar azız? Garip! Benim geldiğim yerlerde..."

"Binlerce ve binlerce martı yaşardı, biliyorum" diyerek başını salladı Sullivan. "Sana verebileceğim tek yanıt, senin ancak milyonda bir raslanan bir martı olduğun. Çoğumuz öylesine yavaş geliştik ki. Dünya değiştirdiğimizde, vardığımız yer hemen hemen aynıydı terkettiğimizizin, nereden geldiğimizi hemen unutarak ve geleceğe aldırılmayarak günü birlik yaşadık. Karın doyurmanın, didişmenin

sürü içinde iktidar hırsının ötesinde değerler olduğunun bilincine varmak için kaç yaşamdan

geçtik dersin? Binlerce Jon, onbinlerce! Sonra da yetkinlik denen şeyin varlığını öğrenmek için yüz yaşam ve ona ulaşmak için bir yüz yaşam daha. Şimdi aynı kural bizim için yine geçerli elbette: Gelecek 1 ek i dünyamızı burada öğrendiklerimizle kuran/. Bir şey öğrenmedik mi, geleceğimiz şimdiki nin eşi olur. Hep aynı sınırlamalar, üstesinden gelmemiz gereken kurşun gibi ağır bir tekdüzelik... hep aynısı."

Sullivan kanatlarını gerip rüzgâra döndü "Ama sen, Jon, sen bir yaşamda öylesine çok şey öğrendin ki, buraya ulaşabilmek için binlerce yaşamdan geçmek zorunda kalmadın."

Az sonra ikisi de yeniden uçuş denemelerine başlamışlardı. İkili ters taklayı uygulamak hayli güçtü. Taklanın yarısında, Jonathan başaşağı düşünmek zorunda kalıyordu. Üstelik bu sırada kanatlarının eğimini değiştirmesi ve eğitmenine anında uyum sağlaması gerekiyordu.

"Yeniden deneyelim", dedi Sullivan, defalarca. "Yeniden deneyelim." "Yeniden... oldu, güzel!" Sonra dış takla çalışmasına başladılar.

Bir akşam, gece uçuşuna çıkmayan martılar kumsalda toplanmış, düşünüyordular. Jonathan, tüm cesaretini toplayarak, yakında onların dünyasından ayrılacağı söylenen Yaşlı Martıya yaklaştı.

Kayşılı bir sesle, "Chiang..." dedi.

Yaşlı martı sevgiyle baktı ona. "Evet yavrum..." Yıllar onu güçten

düşüreceğine, büsbütün güçlendirmişti. Tüm martılardan daha hızlı uçabiliyordu, diğerlerinin ancak yeni yeni kavramaya başladığı hüneleri vardı.

Chiang, burası cennet filan değil, öyle değil mi?"

Ay ışığında gülümsedi Yaşlı: "Öğreniyorsun yine Martı Jonathan", dedi.

"İyi ama bundan sonra ne olacak? Nereye gidiyoruz? Cennet diye bir yer yok mu?"

"Hayır Jonathan, öyle bir yer yok. Cennet ne bir zamandır, ne de bir mekan. Cennet yetkinliğin ta kendisidir." Sustu bir an. "Sen çok hızlı bir uçucusun, değil mi?"

"Ben ... ben hızı severim", dedi Jonathan. Vasimin farketmiş olmasına hem şaşırılmış, hem de onur duymuştu bundan.

"Yetkin hıza ulaştığında, cennete ulaşmış sayılırsın Jonathan. Ve bu, ne saatte bin mildir, ne milyon mil, ne de ışık hızı. Çünkü herhangi bir sayı sınırdır daima, oysa yetkinlik sınır tanımaz. Yetkin hız cennettir yavrum."

Chiang apansız gözden kayboluverdi ve aynı anda onbeş metre kadar ötede, su kıyısında belirdi.

Yeniden kayboldu ve saniyenin bindebirinden önce Jonathan'ın omuz başındaydı. "Hoş bir oyun", dedi.

Şaşırılmıştı Jonathan. Cennet hakkında sormak islediklerini unuttu. "Nasıl yapıyorsun bunu? Nasıl bir duygu veriyor? Ne kadar uzağa gidebilirsin böyle?"

"İstediğin herhangi bir yere ya da zamana gidebilirsin. Ben, düşünebildiğim her yere ve her zamana gittim. "Denizin ötelere baktı. "Ne garip! Yolculuk uğruna yetkinliği yadsıyan martılar, o yavaşlıkla hiçbir yere ulaşamıyorlar. Yetkinlik uğruna yolculuktan cayanlarsa, anında her yere gidebiliyorlar. Unutma Jonathan, cennet bir mekan ya da zaman değildir, anlamsızdır mekan ve zaman. Cennet..."

"Bana böyle uçmasını öğretebilir misin?" Martı Jonathan, yeni bir bilinmeyeni fethetme coşkusuyla titredi.

"Elbette, eğer öğrenmek istersen." "İsterim. Ne zaman başlayabiliriz?" "İstersen hemen

şimdi."

Gözlerinde garip bir ışık parlamıştı Jonarhan'm. "Böyle uçmayı öğrenmek istiyorum. Ne yapmam gerektiğini söyle bana."

Chiang onu büyük bir dikkatle izleyerek ağır ağır konuştu. "Herhangi bir vere düşünce kadar hızlı uçabilmek için, oraya şimdiden vardığına inandırmalısın kendini."

Chiang "a göre bu işin sırrı, Jonathan'ın kendini bir metrelik kanat açıklığı olan bir bedenle ve harita üzerinde izlenebilecek bir uçuş rotasıyla sınırlı gör memesi ydi. Sır, gerçek özünün, henüz sözlen-memiş bir sayı mükemmeliyetiyle, /aman ve mekanın her yerinde aynı anda yaşadığını bilmektir.

Jonathan günlerce, gündeğumundan önce başlayıp geceyarılarından sonralara kadar inatla uğraştı. Ama, tüm çabasına karşın, bir tüy boyu bile yol alamadı.

"İnanca boşver" diyordu Chiang tekrar

tekrar. "Uçmak için inanca ihtiyacın yoktu, uçuşu anlaman gerekiyordu. Bu da aynı şey. Şimdi yeniden dene..."

Sonra bir gün Jonathan, kumsalda gözlerini kapamış ve dikkatini tek bir noktaya toplamış durup dururken, birden bire Chiang'ın söylediğini anlayı-verdi. 'Elbette! Ben sınırlandırılmamış, yetkin bir martıyım." Müthiş bir coşkuyla sarsıldı.

"Güzel" dedi Chiang zafer dolu bir sesle.

Jonathan gözlerini açtı. Yaşlı martıyla birlikte bambaşka bir kıyıda yapayalnızdı. Ağaçlar suya eğilmişti ve tepelerinde çifte sarı güneşler dönüyordu.

"Sonunda öğrendin işte", dedi Chiang. "Ama kendini denetlemek için biraz daha uğraşman gerek."

Şaşkınlıktan dili tutulmuştu Jonathan'ın. "Neredeyiz?"

Garip çevreden hiç etkilenmeyen Yaşlı, soruyu önemsemedi.

"Besbelli ki herhangi bir gezegendeyiz, yeşil 1 gökyüzü ve güneş yerine çifte yıldızı olan bir gezegen."

Jonathan bir sevinç çığlığı attı. Yeryüzünden ayrılah, çıkardığı ilk sestü bu: "BAŞARDIM!"

'Elbette basardın. Ne yaptığını bilersen daima başarırısın. Şimdi şu denetim sorununa dönersek..."

Döndüklerinde hava kararmıştı. Diğer martlar, altın gözlerinde pırıldayan saygıyla baktılar Jo-nathan'a. Onun, uzun süre dikilip durduğu yerden birden bire yok oluşunu görmüşlerdi.

Jonathan onların kutlamalarını kısa kesti. 'Ben burada yeniyim. Ve sizden öğrenmesi gereken benim."

"Bundan kuşku duyarım Jon" dedi yakınında duran Sullivan. "Onbin yıldır gördüğüm tüm mar-ı-lar içinde öğrenmekten en az korkansın sen." Sürüye sessizlik çöktü, Jonathan övgülerden duy-İğu utançla kıpırdandı.

"Dilersen, geçmişe ve geleceğe uçmanı sağ-laya-ak olan zaman denemelerine geçebiliriz", dedi

Chiang. "Ve o zaman, en zoruna, en güçlüsüne ve hepsinden daha eğlencelisine başlamak için hazır olacaksın. İyiliğin ve sevginin anlamını öğrenmek için uçuşa hazır hale geleceksin."

Bir ay ya da bir ay gibi gelen bir süre geçti aradan, Jonathan müthiş bir hızla öğreniyordu. Sıradan günlük deneyimlerden de çabuk öğrenmişti daima ve şimdi, Yaşlı Martının özel öğrencisi olarak, yeni düşünceleri tüylü bir bilgisayar gibi yutuveriyordu.

Ama sonra Chiang yok oluverdi. Ayrılmadan önce sessiz konuşuyordu onlarla. Öğrenmekten, öğrendiklerini uygulamaktan, tüm yaşamın ö/ü olan o görünmez yetkinliğe ulaşmak için çabalamaktan asla caymamalarını öğütlüyordu. Sonra, konuşurken, tüyleri giderek parlaklaşt: ve sonunda o denli parladı ki, hiçbir martı ona bakamaz hale geldi.

"Jonathan, sevgi üzerinde çalışmayı sürdür." Son sözleri oldu bunlar.

Yeniden görebildiklerinde, Chiang gitmişti.

Günler geçtikçe, Jonathan geride bıraktığı yeryüzünü sıkça düşünmeye başladığını farkettiler. Oradayken, şimdi bildiklerinin onda birini, hatta yüzde birini bilmiş olsaydı, yaşam ne denli anlamlı olurdu kimbilir! Oralarda, sınırlarını aşmaya çalışan, teknelerden atılan ekmeğin parçalarını kapmanın ötesinde uçuşun anlamını kavramaya çaba-

layan bir martı var mıydı acaba? Belki de, Sürünün yüzüne karşı gerçeği söylediği için

Dışlanmış olan bile vardı. İşte bunlar geçiyordu aklından kumsalda dinlenirken. Ve, Jonathan iyilik derslerinde derinleşip sevginin doğasını anlamaya çalıştıkça, Yeryüzüne dönme isteği güçlendi, çünkü, yalnız geçmişine karşın, Martı Jonathan eğitmen olmak üzere doğmuştu ve onun sevgisini gösterme biçimi, gördüğü gerçeği, gerçeğe ulaşmak için yalnızca fırsat kollayan bir martıyla paylaşmaktı.

Düşünce hızıyla uçmayı öğrenmiş ve şimdi bunu başkalarına öğretmekte olan Sullivan, kuşkuluydu.

"Jon, sen bir zamanlar dışlanmıştın. Nasıl oluyor da eski süründen herhangi birinin seni dinleyeceğini düşünebiliyorsun? Bilirsin şu atasözünü ve doğrudur: En yüksek uçan martı, en uzağı görendir. Senin geldiğin yerdeki martılar, bağırıp çağırarak ve dövüşerek sahillerde pinekliyorlar. Cennetten bin mil uzaktalar - Ve sen onlara Cenneti göstermek istediğini söylüyorsun! Jon, onlar kendi kanat uçlarını görmekten acizler! Burada kal. Buradaki martılara, öğreteceklerini kavrayabilecek

olanlara yardım et. Sustu bir an, sonra sözlerini sürdürdü. Chiang kendi eski dünyalarına dönmüş olsaydı...? nerelerde olurdu sen bugün?

Son nokta önemliydi ve Sullivan haklıydı. En yüksek uçan martı en uzağı görendir.

Jonathan geriye dönmedi. Yeni gelen kuşların eğitimiyle uğraştı. Bunların tümü, derslerini çabu-

cak kavrayan zeki martılardı. Ama eski duygusu yine de canlanıyordu. Yeryüzünde de, öğrenmeye hevesli bir iki martı olabileceğini düşünmeden edemiyordu. Kendisi dışlandığı gün Chiang ona ulaşabilmiş olsaydı, şimdi çok daha bilgili olmayacak mıydı?

"Sully, geri dönmeliyim", dedi sonunda. "Öğrenciler başarılı. Yeni gelenleri yetiştirmede sana yardımcı olurlar."

İçini çekti Sullivan. Ama tartışmadı. "Seni çok özleyeceğim Jonathan." Tüm söyleyebildiği

buydu.

"Utan Sully!" diye serzenişte bulundu Jonathan. "Aptallık etme! Biz ne yapmaya çalışıyoruz? Eğer dostluğumuz zaman ve mekan gibi şeylere bağlıysa, sonunda zamanı ve mekanı yendiğimizde, kendi dostluğumuzu da yıkmış oluruz! Ama mekanı yendiğimizde, geriye yalnızca Burası kalır. Zamanı yendiğimizde, bize kalan yalnızca Şimdi'dir. Burayı ve Şimdiyi paylaşacağımıza göre, nasıl düşünemezsin sık sık birlikte olacağımızı?"

Martı Sullivan gülmekten kendini alamadı. "Deli kuş", dedi sevgiyle. "Yerdeki birine bin mil ötesini göstermek mümkünse, bunu Martı Jonathan Livingston'dan başka kim yapabilir?" Sonra gözlerini kuma dikti. "Hoşçakal Jon, dostum benim..."

"Hoşçakal Sully! Yine karşılaşacağız." Ve o anda, bambaşka bir zamanın bir deniz kıyısındaki

koca martı sürülerinin görüntüsünü düşledi.

Yaşadığı pratik ona, yalnızca kemik ve tüylerden oluşmadığını, özgürlüğün ve uçuşun sınır tanımayan yetkinliğini taşıdığını öğretmişti.

Martı Fletcher Lynd çok gençti henüz ama şimdiden, hiçbir kuşa hiçbir Sürünün bu denli acımasız ve bunca adaletsiz davranmadığını biliyordu.

"Ne derlerse desinler" diye düşündü öfkeyle. Uzak Kayalar'a doğru uçarken gözleri dolmuştu. "Uçmak, bir yerlerden bir yerlere ulaşmak için kanat çırpılmaktan ibaret olamaz. Bunu bir ... bir sivrisinek bile yapabilir! Sırf eğlence olsun diye Sürü Başının önünde bir takla atıverdim mi hemen Dışlanmış oluyorum! Kör mü bunlar? Göremiyorlar mı? Uçmayı, gerçek anlamda öğrenmenin yüceliğini kavrayamıyorlar mı?"

"Ne düşünülürse düşünsünler. Onlara uçmanın ne olduğunu göstereceğim. İstedikleri buysa, tümüyle Yasa Dışı olacağım. Ve pişman edeceğim onları..."

Sonra bir ses duyuverdi kafasının içinde.

Yumuşaktı bu ses, ama onu öylesine şaşırttı ki, havada sendeleyip tökezledi.

"Onlara karşı sert olma Martı Fletcher. Seni dıştılamakla onlar yalnızca kendilerini yıprattılar ve bunu bir gün anlayacaklar. Bir gün gelecek, onlar da senin gözünle görecekler. Bağışla onları ve anlamalarına yardımcı ol."

Kanadının iki üç santim ötesinde dünyanın en beyaz, en parlak martısı, tek bir tüyünü kıpırdatmadan, Fletcher'in neredeyse son hızında uçuyordu, hem de zahmetsizce süzülerek.

Genç kuş allak bullak oluverdi o an.

"Ne oluyor? Çıldıırıyor muyum? Öldüm mü yoksa? Nedir bu?"

Ses, yumuşakça ve sakince, düşüncesinin arasına karışıp sordu ona: "Martı Fletcher Lynd, uçmak istiyor musun?"

"EVET, UÇMAK İSTİYORUM!" Martı Fletcher ne denli gururlu ya da incinmiş olursa

olsun, bu olağanüstü yetkin varlığa yalan söyleyemezdi.

"İstiyorum" dedi usulca.

"Öyleyse Fletch", dedi parlak yaratık sevgi dolu bir sesle, "Düz uçuşla başlayalım işe..."

Üçüncü Bölüm

Jonathan Uzak Kayalar üzerinde çevresini gözleyerek ağır ağır dönüyordu. Bu genç ve acemi Martı Fleteher mükemmel bir uçuş öğrencisine benziyordu. Havada güçlü, hafif ve çevikti ama çok daha önemlisi, öğrenme isteğiyle yanıp tutuşuyordu.

Geliyordu işte! Pikeden bulanık, gri şekilli bir

şimşek gibi çıkıyor ve saatte yüzelli mil hızla eğit-

} menini bir anda geride bırakıyordu. Onaltı sayışlı

dik-yavaş tonoyu bir kez daha denemeye girişti

hemen, yüksek sesle sayıyordu.

"... sekiz ... dokuz ... on ... görüyorsunuz Jonathan, hız yitiriyorum ... onbir ... seninki-gibi-güzel-keskin-duruşlar-istiyorum-oniki... lanet-olsun-yine-olmadı ... onüç ... şu-son-üç-sayı-yok mu ... onlarsız ... ondöo ... aaakh!"

Başarısızlık karşısında duyduğu korku ve öfke Fletcher'in tepedeki düşüşünü büsbütün beter etti. Şiddetle ters döndü. Yalpalayarak başaşağı kurşun gibi düşmeye başladı. Eğitmenin otuz metre altında, soluk soluğa durabildi ancak.

"Benimle zaman yitiriyorsun Jonathan! Geri zekalının biriyim ben! Aptalım! Uğraşıyorum, didiniyorum, ama asla başaramayacağım!"

Martı Jonathan ona bakıp başını salladı. "Böyle sert çıkışlarla başlarsan başaramazsın asla. Daha başlangıçta saatte kırk mil hız

yitirdin! Yumuşak olmak zorundasın. Kararlı fakat yumuşak, unutma!"

Genç martının yanına indi. "Birlikte deneyelim şimdi, yanyana. Çıkışa dikkat et. Yumuşak, kolay bir giriş, tamam mı?"

Üçüncü ayın sonunda Jonathan'ın altı öğrencisi daha vardı. Dışlanmış martılardı tümü de. Bu yeni uçuş fikrini, uçuş zevki için uçmayı merak eden martılar.

Yine de, yetkinlik denemelerine girişmeleri, bunun ardında yatan felsefeyi anlamalarından daha kolay oluyordu.

"Gerçekte her birimiz, Yüce Martı düşüncesinin, sınırsız özgürlüğün ta kendisiyiz. Uçuş yetkinliği, özümüzü dile getirmeye doğru bir adımdır. Bizi sınırlayan her şeye karşı çıkmalıyız. Yüksek hız denemeleri, yavaş uçuşlar, hava akrobasisi, bunların tümünün amacı sınırları yıkmaktadır." Jonat-han akşamları kumsalda böyle eğitiyordu öğrencilerini.

... ve, gün boyu uçmaktan yorulan öğrencilerin uykusu gelirdi. Pratiği seviyorlardı, çünkü hızlıydı, heyecan vericiydi ve her dersle artan bir öğrenme açlığını doyuruyordu. Ama hiçbiri, Martı Fletcher Lynd bile uçuş teorisinin, tüylerin ve rüzgârın uçuşu kadar gerçek olabileceğini kavrayamıyorlardı.

Bazen de şöyle derdi Jonathan onlara: "Kanat-ucunuzdan kanatucunuza bedeninizin tümü, aslında düşüncenizin somutlaşmış biçimidir. Düşüncelerinize vurulan zinciri kırın, göreceksiniz ki bedeniniz de zincirlerini koparıp atacaktır..." Ama nasıl söylerse söylesin, hoş bir hayal gibi geliyordu bu sözler genç martılara ve iyice uyku çöküyordu üzerlerine.

Sürüye dönme zamanlarının geldiğini söylemek için bir ay daha bekledi Jonathan.

"Hazır değiliz!" diye karşı çıktı Martı Henry Calvin. "Bize hoşgeldin diyecek halleri yok! Dışlanmışız biz! İstenmediğimiz yere zorla girmeye çalışıyoruz ya!"

"İstedığımız yere gitmekte ve istediğimiz şeyi olmakta özgürüz" diye yanıtladı Jonathan. Kumlar üzerinden havalanarak doğuya, Sürünün yaşadığı yere doğru uçmaya başladı.

Bir tedirginlik sardı öğrencileri. Sürü Yasası der ki, dışlanmış olan asla geri dönmez ve onbin yıldır bir kez olsun bozulmamıştı bu yasa. Yasa, gitmeyin, kalın diye buyuruyor, Jonathan gidin diyordu; ve şimdiden bir mil uzaklaşmıştı bile. Daha uzun süre bekleyecek olurlarsa, düşman bir sürüyle tek başına karşılaşacaktı.

"Eh, sürünün bir parçası olmadığımıza göre, yasaya uymak zorunda değiliz, ne dersiniz?" Flet-cher'in sesi kaygılıydı. "Ayrıca bir kavga verilecekse, orada, burada olduğumuzdan daha fazla işe yararız."

Ve böylece, o sabah batıdan sekiz martı geldi. Kanatçıları adeta birbirine değerek çifte halka yapmışlardı. Sürünün Kurultay Toplantısı yaptığı kıyıya saatte yüzotuzbeş mil hızla

vardıklarında, Jonathan en öndeydi, sağ kanatucunda rahatça uçan Fletcher, solda onlara uymak için çaba harcayan Henry Calvin. Sonra hepsi birlikte sağa kaydılar, tek bir kuş gibi ... aynı hizadalar ... ters döndüler ... aynı hizadalar ... ve rüzgâr yalayıp geçiyor onları.

Sürünün günlük yaşamı, bağıriş çağırışları bir anda kesildi. Gökten inen dev bir bıçaktı sanki bu sekizli ve sekizbin martı gözü, kıpırtısız, onları gözlüyordu. Sekiz kuşun herbiri havada keskin birer takla attıktan sonra geniş bir dönüş yaparak kumların üzerine bir anda iniverdiler. Ve sonra, sanki bu hergünlük bir olaymışçasına, Jonathan uçuşun eleştirisine girişti.

"Herşeyden önce" dedi keyifsiz bir gülüşle, "havada birleşirken biraz geciktiniz."

Sürüde sanki şimşek çaktı. Bunlar dışlanmış kuşlar! Ve geri gelmişler! Ve bu ... bu olamaz! Fletcher'in kavga beklentisi, Sürünün şaşkınlığı arasında eriyip gitti.

"Pekala, dışlanmış olabilirler", dedi genç martılardan bazıları. "Ama böyle uçmayı nerede öğrenmişler, söyleseydiniz?"

Başkanın buyruğu ancak bir saate yakın bir süre sonra yayılabildi süreye: "Aldırmayın onlara!"

Dışlanmış biriyle konuşan da kendim dışlanmış bilsin. Başını çevirip bir dışlanmışa bakan bile Sürü Yasasını çiğnemiş sayılır."

O andan itibaren, tüm sürü gri tüylü sırtlarını donuverdi Jonathan'a, fakat o farketmemiş göründü. Uçuş derslerini Kurultay Kumsalında sürdürdü ve ilk kez, öğrencilerinin yeteneklerini son sınırına kadar zorladı.

"Martı Martin!" diye bağırdı gökyüzünü çınlatarak. "Alçak hız uçuşunu bildiğini söylüyorsun. Kanıtlayana kadar hiçbir şey bilmiyor sayılmazsın. Göster bakalım. UÇ!"

Ve böylece minik martı Martin William, eğitmeninin hısmına uğramış olmanın

dehşetiyle, kendini bile şaşırarak alçak-hız uçuşunda harikalar yarattı. Kendini kaldırabileceği en hafif esintiyle ve bir kez olsun kanadını çırpmaksızın, kumlardan bulutlara kadar havalandı ve yere indi.

Martı Charles-Roland ise Büyük Dağ Rüzgârını yakalayıp sekizbin metreye tırmandı. Soğuktan morarmış olarak ama şaşkın ve mutlu, ertesi gün daha bile yükseğe çıkma kararıyla geri geldi.

Hava akrobasisini herkesten çok seven Martı Fletcher onaltı sayışlı dik-yavaş tonosunu zaferle" tamamladı ve ertesi gün üçlü taklayla kendini aştı. Tüylerinden yansıyan güneş, kumsalda gizlice onu izleyen ve sayıları hiç de az olmayan martıların gözünü aldı.

Jonathan her an öğrencilerinin yanındaydı. Gösteriyor, öneriyor, yönlendiriyor ve zorluyordu.

Gece demeden, bulutlara, fırtınalara aldırmadan keyifle uçuyordu öğrencileriyle,

üstelik kumsaldaki martılar umarsızlık içinde birbirlerine sokulup dururlarken.

Uçuş sonrası, öğrenciler kumsalda toplanırdı. Giderek Jonathan'ı daha dikkatle dinlemeye ısladılar. Anlayamadıkları bazı çılgın fikirler ileri irüyordu, gelgeldim, anlayabildikleri güzel fikir-

re ne demeli?

Derken, öğrenci halkasını başka bir halka çev-lemeye başladı geceleri - koyu karanlıkta sonuna :k dinleyen ama birbirlerine görünmek istemeyen i gündeğumundan önce kaybolup giden meraklı artıların oluşturduğu bir halka.

Bir ay geçmişti Dönüş'ün üzerinden. İlk kez irüden bir martı sınırı aştı ve uçmayı öğrenmek is-diğini söyledi. Sorar sormaz da, Martı Terrence ewell lanetlendi; dışlanmış damgası yedi, ve mathan'ın sekizinci öğrencisi oldu.

Sonraki gece, Martı Kirk Maynard koptu sürü-;n. Kumsalda sendeleye sendeleye, sol kanadını sü-ıkleyerek geldi ve Jonathan'ın ayakları dibine yığılıp ildi. "Yardım et bana." Son nefesini veren biri gibi iulca konuşuyordu. "Dünyada herşeyden çok ucayı istiyorum."

"Gel öyleyse", dedi Jonathan. "Yüksel benle rlikte, hadi başlayalım."

"Anlamıyorsun. Kanadım. Kanadımı

kıpırdamıyorum."

"Martı Maynard, kendin olma, gerçek kimlini bulma özgürlüğüne sahipsin, burada ve şu anda, ve hiçbir şey engelleyemez seni. Yüce Martı Yasası, var olan tek yasa budur."

"Yani uçabileceğimi mi söylüyorsun?"

"Özgürsün diyorum."

İşte öylesine kolayca ve çabucak, Martı Kirk Maynard kanatlarını açtı ve hiç zorlanmadan gece karanlığında havalandı. Tüm sürü, onun yüzelli-ikiyüz metre yüksekten, sesinin son perdesinde kopardığı çığlıklarla uyandı: "Uçabiliyorum! Bakın! UÇABİLİYORUM!"

Gündoğumunda, öğrenciler halkasının çevresinde bine yakın kuş toplanmış, merakla May-nard'ı süzüyorlardı. Görülüp görülmediklerine aldırıyorlardı bile. Dinliyorlardı, Martı Jonathan'ı anlamaya çalışıyorlardı.

Çok yalın şeylerden söz ediyordu Jonathan: Uçmak bir martının doğal hakkıdır, özgürlük varlığının özündedir. İster boş inançlar ve gelenekler, isterse sınırlamanın herhangi bir biçimi, özgürlüğü kısıtlayan ne varsa kaldırıp atılmalıdır."

"Kaldırıp atılmalı mıdır?" diye bir ses yükseldi kalabalıktan. "Bu sürü yasası olsa bile mi?"

"Tek gerçek yasa, özgürlüğe gidendir. Başka yasa yoktur."

"Senin gibi uçmamızı nasıl bekleyebilirsin?"

dedi bir başka ses. "Sen özelsin, ayrıcalıklı ve kut-alsın, öteki kuşlardan farklısın."

"Fletcher'e bakın! Ya Lovvell? Charles Roand? Onlar da özel, ayrıcalıklı ve kutsal mı? Ne izden üstün onlar, ne de benden. Tek fark, inanın û tek fark, gerçek özlerinin bilincine varmaya ve mu hayata geçirmeye başlamış olmalarıdır."

Flatcher dışındaki öğrenciler tedirgince kırırdılar. Şimdiye dek anlayamamışlardı yaptıklarının bu olduğunu.

Kalabalık her gün biraz daha arttı. Kimi sorgu-uaya, kimi putlaştırıp yüceltmeye geliyor, kimi çatıyordu onlara.

Bir sabah, ileri Hız Eğitimi sonrası, Fletcher Jo-ıthan'a şöyle dedi: "Sürüde, senin ya Yüce Mar-un kendi oğlu olduğun ya da zamanımızın bin yıl risinde yaşadığın söyleniyor."

İçini çekti Jonathan. Yanlış anlaşılmanın belli, diye düşündü. Sana ya Tanrı derler, ya da ylanıcı. "Sen ne düşünüyorsun Fletcher, zamanızın ilerisinde miyiz?"

Uzun bir sessizlik. "Doğrusunu istersen, bu tür kuş, onu keşfetmek isteyenler için hep vardı, eliizin altındaydı; bunun zamanla ilgisi yok. Alışılmışın ötesindeyiz, belki. Çoğu martıların uçuş biçisinin ilerisinde."

"Bu da birşey" dedi Jonathan, başaşağı süzülürken. "Zamanımızın ötesinde olma düşüncesinden daha iyi en azından."

Olay bir hafta sonra oldu. Fletcher, yeni öğrencilerden oluşan bir kümeye yüksek-hız uçuşunu gösteriyordu. İki bin beş yüz metreden yaptığı dalışı henüz tamamlamış, kumsalın on santim üzerinde uzun, gri bir iz gibi kayıp gidiyordu ki, ilk uçuşunu yapan gencecik bir kuş anasını çağırarak tam yolunun üzerine çıkıverdi. Martı Fletcher, yavruya çarpmamak için, saniyenin onda biri gibi kısa bir süre içinde sola doğru sert bir dönüş yaptı. Ve, saatte ikiyüz milden fazla bir hızla kayalara, granit kayalara...

Kaya, bambaşka bir dünyaya açılan kocaman, sert bir kapıydı sanki. Çarptığı anda bir patlama; korku, şok, karanlık ... sonra, tuhaf, çok tuhaf bir gökyüzünde süzölmek ... Unutmak, anımsamak, unutmak; korku, üzüntü, pişmanlık, müthiş bir pişmanlık.

Martı Jonathan Livingston ile ilk karılaştığı gün duyduğu ses yine geldi.

"İşin sırrı, Fletcher, sınırlarımızı sırasıyla ve sabırla aşmaya çalışmaktır. Programımızın daha ileri aşamalarına ulaşmadan kayaların içinden ua-mayız."

"Jonathan!"

"aynı zamanda Yüce Martı'nın oğlu olarak da bilinir!" diye yanıtladı eğitmeni, inceden inceye alay ederek.

"Senin ne işin var burada? Kayalar ... Ben ... lmemiş miydim? ... lmedim mi?"

"Hadi canım, böyle yapma Fletch! Düşün. Benle şu anda konuşabildiğine göre, lmediğin apaçık ortada, değil mi? Senin yapmayı becerebil-diğin, biraz ani olmakla birlikte, bilinç düzeyini ykseltivermektir. şimdi seçim senin. Burada kalabilir ve bu düzeyde öğrenmeyi srdrebilirsin-ki, geride bıraktığından hayli ileri bir düzey bu-ya da geri dönüp sürüyle birlikte

çalışabilirsin. Yaşlılar bu tür bir felaketi bekleyip duruyorlardı zaten ama onları bu denli sevindirmene kendileri bile şaşılar."

"Elbette sürüye geri dönmek istiyorum. Yeni yeni başlamıştım öğrencilerimle çalışmaya."

"Çok iyi Fletcher. Unutma ki, bedenin düşüncenin somut biçiminden başka bir şey değildir."

Fletcher başını salladı, kanatlarını gerdi ve gözlerini açtığı anda kayanın dibindeydi. Tüm sürü toplanmıştı ve tam ortalarında buluverdi kendini. Kıpırdadığı anda büyük bir çığlık koptu martılardan.

"Yaşıyor! Ölmüş olan yaşıyor!"

"Kanatucuyla dokundu, can verdi ona! Yüce Martının Oğlu."

"Hayır! O bunu yadsıyor! Şeytanın ta kendisi o! ŞEYTAN! Sürüye dağıtmaya geldi!"

Olup bitenlerden dehşete düşmüş dörtbin martı ... ve bir çığlık: ŞEYTAN! Çığlık okyanus kasırgası gibi sarstı martıları, fırtına gibi dolandı sürüyü. Ve atıldılar, parlak gözlerle, sipsivri gagalarla parçalamak için atıldılar.

Jonathan sordu: "Ne dersin Fletcher, u/.aklaşsak daha mı iyi olacak acaba?"

"İşte buna fazlaca karşı çıkacağımı sanmıyorum..."

Anında bin metre ötedeydiler ve linç grubunun bilenmiş gagan boşlukta buldu kendilerini.

"Nedendir", diye sordu Jonathan şaşkınlıkla. "Dünyada en zor şey neden bir kuşu özgür olduğuna ikna etmektir? Oysa kendisi kısa bir pratikle bunu kendi kendine kanıtlayabilir! Neden bu kadar zor?"

Fletcher bu ani değişiklik nedeniyle hâlâ gözlerini kırpiştırıyordu. "Ne yaptın az önce? Nasıf geldik buraya?"

"Linçten kurtulmak istediğini söyledin, söylemedin mi?"

"Evet! Ama sen nasıl..."

"Herşeygibi, Fletcher. Pratik."

Sabah olduğunda sürü çılgınlığını unutmuştu ama Fletcher unutmadı. "Jonathan, bir zamanlar söylediğini anımsıyor musun? Sürüyü, geri dönecek kadar, öğrenmesine yardım edecek kadar sevme konusunda..."

"Evet."

"Az önce seni linç etmeye kalkışan bu ayaktakımı kuşları sevmeyi nasıl becerebildiğini anlamıyorum."

"Yok Fletch, o değil sevdiğim! Kin ve kötülüğü sevmezsin elbet. Ama gerçek martıyı, herbirinin içindeki iyi yanı görebilmelerine yardımcı olmalısın. Sevgiden benim anladığım budur. Üstelik bir kez tadına vardın mı, vazgeçemessin bu işten", düşünmüyor musun?"

Öfke dolu genç bir martı hatırlıyorum örneğın. Adı Martı Fletcher Lynd. Henüz dışlanmıştı ve Sürüye karşı bir ölüm kalım savaşına girmeye hazırlanıyordu, Uzak Kayaları kendi cehennemi edecekti az daha. Ve işte bugün burada kendi cennetini inşa ediyor. Üstelik tüm sürüyü de buna yönlendiriyor."

Fletcher eğitmenine döndüğünde gözlerinde bir anlık korku belirdi. "Ben mi? Ben mi yönlendiriyorum? Ne demek istiyorsun sen? Burada eğitmen sensin. Gidemezsin!"

"Gidemez miyim? Başka sürüler, başka Fletcher'ler olduğunu, aydınlanmak için onların bir eğitmene daha fazla ihtiyaç duyduklarını düşünmüyor musun?"

"Ben mi? Jon ben sıradan bir martıyım, oysa sen..."

"... Yüce Martının biricik oğlu, değil mi?" Jon içini çekti ve açık denize baktı. "Artık bana ihtiyacın yok. Kendi başına keşfetmelisin, gerçek sınırsız Martı Fletcher'e her gün bir parça daha yaklaşmalısın. Senin eğitmenin odur. Onu anlamalı ve pratiğe geçirmelisin."

Bir an sonra Jonathan'ın bedeni havada dalgalandı ve saydamlaşmaya başladı. "Benim hakkımda saçma sapan söylentiler yaymalarına ya da benden bir Tanrı yaratmalarına izin verme, tamam mı Fletcher? Ben bir martıyım. Uçmayı seviyorum, hepsi bu..."

"JONATHAN!"

"Sevgili Fletch! Gözlerinle gördüklerine inanma. Dış görünüştür onlar yalnızca, sınırlıdır. Kavrayışınla bak, öğrendiklerinin bilincine var, ve böylece uçmanın yolunu bulacaksın."

Dalgalanma duruldu. Martı Jonathan gözden kaybolmuştu.

Bir süre sonra Martı Fletcher Gökyüzüne sürükledi kendini ve orada ilk uçuş dersi için sabırsızlanan bir grup yeni öğrenciyle karşılaştı.

"Herşeyden önce şunu unutmayın ki" dedi hüzünle, "bir martı sınırsız bir özgürlük kavramıdır. Yüce Martının bir görüntüsüdür. Ve bir kanadından öbürüne, tüm bedeniniz düşüncenizin ta kendisinden başka bir şey değildir."

Genç martılar şaşkınlıkla baktılar ona. Hadi canım, diye düşündüler, takla atma kuralına hiç de benzemiyor bu sözler.

Fletcher içini çekip yeniden başladı. "Hımm... Ah... Pekala", dedi onları süzerek. "Düz uçuşla baş layalım. Böyle der demez, Fletcher dostu Jonat-han'ın kendisinden hiç de daha kutsal olmadığını anlayıverdi.

Hiç mi sınır yok Jonathan? Öyleyse senin

kumsalında belirivereceğim zaman uzak değil.

Üstelik sana uçuş hakkında bir iki şey bile göstereceğim.

Öğrencilerine alabildiğine ciddi görünmeye çalışmasına karşın, Martı Fletcher birdenbire onları gerçek kimlikleriyle görüverdi. O bir an, sevmekten öteydi duyguları, aşık oldu gördüğüne. Sınır yok mu. Jonathan? Böyle düşündü ve gülümsedi. Öğrenme yarışı başlamıştı.

SON....